

МІНІСТЕРСТВО ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ

СХВАЛЕНО:
Вченою Радою ДЕА
Протокол від «08» вересня 2022 р.
№ 4-22

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Ректор ДЗ «Державна екологічна
академія післядипломної освіти та
управління»

О. І. Бондар

2022 р.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Київ – 2022

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про використання технологій дистанційного навчання (далі - Положення) у ДЗ «Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління» (далі Академія) є нормативним документом, який визначає механізм використання технологій дистанційного навчання під час організації здобуття вищої освіти за різними формами в Академії.

1.2. Це Положення розроблено відповідно до чинної законодавчої бази України:

- Закон України «Про освіту»
- Закон України «Про вищу освіту»
- Закон України «Про Національну програму інформатизації»
- Закон України «Про авторське право і суміжні права»
- Розпорядження Кабінету Міністрів України 15 травня 2013 року №386-р «Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні»
- Положення про дистанційне навчання, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 25 квітня 2013 року № 466, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 30 квітня 2013 р. за № 703/23235
- Положення про електронні освітні ресурси, затверджене наказом МОН України № 749 від 29.05.2019 а також відповідно до нормативної бази Академії
- Положення про організацію освітнього процесу в Академії.

1.3. У цьому Положенні терміни вживаються у таких значеннях:

- асинхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому інтерактивні освітні платформи, електронну пошту, форуми, соціальні мережі тощо;

- автор курсу – науково-педагогічний працівник кафедри Академії, який розробляє, редагує та підтримує курс, консультує студентів, перевіряє та оцінює їх роботи. Автор (або автори) відповідає за якість і зміст курсу;

- електронні освітні ресурси з навчальних дисциплін - засоби навчання на цифрових носіях будь-якого типу або розміщені на платформі Академії Moodle, в інших інформаційно-телекомунікаційних системах, які відтворюються за допомогою електронних технічних засобів і можуть застосовуватися в освітньому процесі при вивченні окремих навчальних дисциплін;

- електронне освітнє середовище - сукупність умов навчання, що забезпечуються за допомогою сучасних освітніх, інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій;

- дистанційне навчання - організація освітнього процесу шляхом використання технологій дистанційного навчання за різними формами (очною (денною, вечірньою), заочною, очно-заочною в умовах віддаленості один від одного його учасників та їх, як правило, опосередкованої взаємодії в освітньому середовищі, яке функціонує на базі сучасних освітніх, інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій;

- інформаційно-телекомунікаційна система дистанційного навчання (електронна освітня платформа) - програмно-технічний комплекс, що об'єднує систему електронних освітніх ресурсів, програмне забезпечення для створення, накопичення та доступу до таких ресурсів, а також для організації освітнього процесу в умовах дистанційного навчання (у тому числі ефективної взаємодії учасників освітнього процесу та контролю за навчанням); інформаційно-комунікаційні (цифрові) технології дистанційного навчання - технології створення, накопичення, зберігання та доступу до електронних освітніх ресурсів з навчальних дисциплін, а також забезпечення організації та супроводу освітнього процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку на платформі Академії Moodle та інших, у тому числі мережі Інтернет;

- синхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники одночасно перебувають в електронному освітньому середовищі або спілкуються за допомогою засобів аудіо-, відеоконференції;

- суб'єкти дистанційного навчання – здобувачі вищої освіти, науково-педагогічні працівники, які беруть участь в освітньому процесі з використанням технологій дистанційного навчання;

- технології дистанційного навчання - комплекс освітніх технологій (технології змішаного, модульного, проєктного, програмованого навчання тощо), а також інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, що дають можливість реалізувати процес дистанційного навчання.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у документах чинної законодавчої бази України.

1.4. Організація освітнього процесу з використанням дистанційних технологій навчання забезпечує можливість реалізувати право здобувачів вищої освіти на якісну та доступну освіту відповідно до їх здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей та досвіду, незалежно від віку, місця проживання чи перебування, стану здоров'я, соціального і майнового стану, інших ознак і обставин, у тому числі тих, які об'єктивно унеможливають відвідування Академії.

1.5. Дистанційне навчання здійснюється відповідно до освітньої програми здобуття відповідного ступеня вищої освіти за певною спеціальністю, та має забезпечувати виконання суб'єктами дистанційного навчання стандартів освіти.

1.6. У разі потреби дистанційне навчання може організовуватися за індивідуальним навчальним графіком.

1.7. Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання передбачає навчальні заняття (лекції, практичні заняття, семінари ті інші), дослідницьку, пошукову, проєктну діяльність, консультації, практичну підготовку; контрольні заходи та інші форми організації освітнього процесу, визначені програмами навчальних дисциплін.

1.8. Організація освітнього процесу має забезпечувати регулярну та змістовну взаємодію суб'єктів дистанційного навчання, з використанням форм індивідуальної та колективної навчальної діяльності здобувачів вищої освіти, а також здійснення контролю та самоконтролю під час навчання.

1.9. Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчальних занять, консультацій, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації в синхронному або асинхронному режимі.

1.10. Усі лекційні і практичні заняття (семінари) з нормативних та вибіркових навчальних дисциплін, передбачені освітньою програмою та навчальним планом для певної спеціальності організовуються у синхронному режимі відповідно до розкладу занять. Інші види робіт - виконання самостійної роботи, дослідницька, пошукова, проєктна діяльність може бути організована в асинхронному режимі.

Навчальні заняття, а саме лекції, практичні заняття, семінари, які здійснюються у синхронному режимі повинні проводитись із дотриманням таких вимог:

- Здобувачі освіти, які беруть участь у заняттях, повинні перебувати на заняттях з увімкненою камерою, використовувати увімкнений мікрофон для постановки запитання викладачу кафедри чи для відповіді на поставлене запитання викладача кафедри. У виключних випадках, з дозволу викладача кафедри, який проводить заняття, від вимоги щодо увімкненої камери можна відступити.
- На заняттях, які проводяться дистанційно, здобувач повинен перебувати у приміщенні, що пристосоване для навчання (жиле приміщення, призначене та придатне для постійного або тимчасового проживання в них) з дотриманням етичних норм і загальноприйнятих норм ділового етикету, в тому числі щодо зовнішнього вигляду. У виключних випадках, з дозволу викладача кафедри, який проводить заняття, від вимоги щодо місця, в якому перебуває здобувач освіти на занятті, можна відступити.

1.11. Викладачі кафедр забезпечують регулярне відстеження результатів навчання здобувачів вищої освіти, а також надання їм підтримки в освітньому процесі (за потреби). Оцінювання результатів навчання здобувачів проводяться за видами оцінювання, визначеними освітньою програмою і навчальним планом

підготовки з кожної спеціальності, та відповідно до критеріїв, визначених у програмі навчальної дисципліни.

1.12. Організація освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання здійснюється з дотриманням вимог законодавства про освіту, захист персональних даних, положення про організацію освітнього процесу в Академії, а також санітарних правил і норм (щодо формування розкладу навчальних занять, рухової активності, безперервної тривалості навчальної діяльності з технічними засобами навчання, тривалості виконання завдань для самопідготовки у позанавчальний час).

1.13. Облік виконання індивідуального навчального плану здобувачами вищої освіти і результатів навчання під час дистанційного навчання здійснюється відповідно до положення про організацію освітнього процесу та критеріїв, правил і процедур оцінювання навчальної діяльності студентів в Академії (у журналах обліку успішності (у т.ч. електронних), заліково-екзаменаційних відомостях, залікових книжках).

1.14. Облік робочого часу та оплата праці науково-педагогічних працівників, які організують дистанційне навчання, здійснюється відповідно до законодавства у сфері вищої освіти. Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання здійснюється у межах робочого часу науково-педагогічних працівників, який визначається відповідно до Закону України «Про вищу освіту».

1.15. Завідувачі кафедр та гаранті ОП забезпечують організацію освітнього процесу під час дистанційного навчання та здійснення контролю за виконанням програм навчальних дисциплін, які закріплені за відповідною кафедрою.

II. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

2.1. Технології дистанційного навчання можуть використовуватися в Академії під час організації здобуття освіти за різними формами (очною (денною, вечірньою), заочною) для підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації кадрів для методичного та дидактичного забезпечення самостійної роботи, контрольних заходів, а також при здійсненні навчальних занять.

2.2. Мета використання технологій дистанційного навчання під час організації здобуття освіти за різними формами:

- реалізація інноваційно-креативної складової ідеології вивчення дисциплін;
- забезпечення вивчення окремих навчальних дисциплін або їх окремих тем, індивідуальних профільних курсів;
- забезпечення проведення окремих навчальних занять, консультацій, курсів підвищення кваліфікації, оцінювання результатів навчання;

- забезпечення проведення додаткових індивідуальних та/або групових консультацій та/або занять для здобувачів освіти із навчальних дисциплін, дисциплін (профілів) з яких проводиться Єдиний державний кваліфікаційний іспит (ЄДКІ), атестація випускників, які здобувають певний ступінь вищої освіти;

- реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів відповідно до їх здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей та досвіду;

- забезпечення освітнього процесу під час надзвичайних ситуацій природного та техногенного походження, карантину, воєнних дій, інших обставин, які об'єктивно унеможливають відвідування Академії (далі – надзвичайні обставини);

- надання здобувачам можливості отримати поглиблені знання, набути уміння та навички систематичного подальшого професійного самовдосконалення відповідно до обраної спеціальності, навчальної програми з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за місцем проживання або тимчасового перебування;

- набуття методологічного та технологічного досвіду для створення в Академії системи дистанційної освіти;

- підвищення якості освіти.

2.3. Рішення про використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі в умовах надзвичайних обставин приймає Вчена рада Академії до початку навчального року або упродовж навчального року у випадку настання обставин, що потребують організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання.

2.4. Навчання з використанням дистанційних технологій організують і реалізують кафедри та інші підрозділи Академії в межах покладених на них повноважень.

2.5. Створення, наповнення та апробація інформаційних ресурсів дистанційного навчання здійснюється науково-педагогічним складом кафедр Академії.

2.6. Веб-ресурси, що використовуються в Академії для забезпечення освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання, мають відповідати уніфікованим стандартам та нормативним документам Академії.

2.7. Інформаційний і функціональний контент дистанційних курсів та управління ними мають відповідати стандартам дистанційних курсів та вимогам Міністерства освіти і науки України.

III. РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

3.1. Учасниками освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання є:

- особи, які навчаються: студенти, аспіранти, слухачі курсів та інші здобувачі освіти;

- науково-педагогічні, педагогічні працівники (викладачі);

3.2. Науково-педагогічні працівники створюють на платформі Moodle (або іншій) електронну базу знань з дисциплін навчального плану, які закріплені за кафедрою; розробляють, редагують та підтримують певний дистанційний курс, консультують студентів, перевіряють та оцінюють їх роботи. Автори дистанційних курсів відповідають за якість та зміст електронної бази знань.

3.3. Особливості організації дистанційного навчання в Університеті:

- Дистанційне навчання організовується відповідно до вимог стандартів освіти, освітніх програм, навчальних планів для відповідних спеціальностей, програм навчальних дисциплін і вимог до всіх елементів технологій дистанційного навчання.

- Дистанційні технології можуть бути використані при проведенні навчальних занять: лекції, практичні заняття, семінари, самостійна робота та інші; дослідницької, пошукової, проєктної діяльності; консультацій; практичної підготовки; контрольних заходів та інших форм організації освітнього процесу, визначених програмами навчальних дисциплін.

3.4. Технології дистанційного навчання на лекційних заняттях забезпечують надання здобувачам аудіовізуальної інформації за темою лекції різними шляхами: 1) через засоби телекомунікаційного зв'язку у синхронному режимі відповідно до розкладу, коли здобувачі можуть отримувати інформацію від лектора і ставити йому запитання в реальному вимірі часу; 2) в асинхронному режимі, коли студенти отримують аудіовізуальний запис лекційного матеріалу 3) викладення лекційного матеріалу у вигляді презентацій на освітній платформі, вебсторінок або в іншому форматі, який доступний здобувачам для вивчення лекційного матеріалу.

3.5. Технології дистанційного навчання на практичних заняттях забезпечують детальний розгляд у форматі відеоконференцій (на спеціалізованих платформах відеоконференцзв'язку) окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формування умінь і навичок їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачами завдань, сформульованих у дистанційному курсі.

Тестовий контроль проводиться з використанням банку тестових завдань на освітніх електронних платформах. Результати оцінювань виконання завдань і тестового контролю викладач вносить в журнал.

3.6. Семінари можуть проводитись у форматі відеоконференцій в онлайн-режимі (на спеціалізованих платформах відео-конференцзв'язку), під час яких відбувається обговорення та аналіз теоретичного матеріалу певної теми, до якої студенти готують тези виступів на підставі завдань викладача.

3.7. Виконання самостійної роботи передбачає використання навчальних матеріалів дистанційних курсів, які здобувачі отримують через мережу Інтернет за допомогою дистанційної платформи. Вимоги щодо виконання самостійної роботи з конкретної навчальної дисципліни визначаються програмою цієї дисципліни, методичними вказівками, інструкціями і завданнями, що містяться в курсі.

3.8. Дистанційні консультації дозволяють здобувачам освіти в режимі онлайн отримувати відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування (у формі чату, форуму та особистих повідомлень, а також у форматі відеоконференцій – для груп здобувачів).

3.9. Оцінювання результатів навчання може здійснюватися дистанційно на освітній платформі Академії з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, а також відео конференцзв'язку.

IV. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ДИСТАНЦІЙНИХ МЕТОДІВ

4.1. Забезпечення навчання за допомогою дистанційних методів включає такі складові:

- рекомендації щодо організації дистанційного навчання;
- науково-методичне забезпечення;
- кадрове забезпечення;
- системотехнічне забезпечення;
- матеріально-технічне забезпечення.

4.2. Рекомендації щодо організації дистанційного навчання та науково-методичне забезпечення навчання за допомогою дистанційних методів розробляють науково-педагогічні працівники Академії.

4.3. Завідувачі кафедр і автори окремих дистанційних курсів несуть відповідальність за якість та зміст електронних освітніх ресурсів кафедри та окремих дистанційних курсів. Науково-методичне забезпечення дистанційного навчання включає дидактичне та методичне наповнення електронних освітніх ресурсів кафедр на освітній платформі Академії з усіх навчальних дисциплін, передбачених освітньою програмою та навчальним планом підготовки здобувачів за спеціальностями, рівнями та ступенями вищої освіти.

4.4. Контроль за якісним забезпеченням дистанційного навчання в Академії здійснюють відповідальні на випускових кафедрах. Системотехнічне забезпечення дистанційного навчання в Академії включає:

- апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відео-конференцв'язку тощо), що забезпечують розроблення, накопичення та ефективне використання електронних освітніх ресурсів, управління освітнім процесом та навчальну взаємодію між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному та асинхронному режимах;

- інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускнуою здатністю каналів, що надає суб'єктам дистанційного навчання цілодобовий доступ до електронних освітніх ресурсів для реалізації освітнього процесу в синхронному та асинхронному режимах;

- технічна/сервісна підтримка для забезпечення безперервної роботи платформи дистанційного навчання Академії, що надається фахівцями у сфері цифрових технологій Академії;

- електронні освітні ресурси з навчальних дисциплін, що необхідні для забезпечення дистанційного навчання на платформі Академії та відповідають вимогам, встановленим МОН України, а також електронні журнали обліку успішності.

4.5. Веб-ресурси навчальних дисциплін, що необхідні для забезпечення дистанційного навчання, можуть містити:

- методичні рекомендації щодо використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо;

- документи планування освітнього процесу на кафедрі (програми навчальних дисциплін, календарно-тематичні плани, розклади занять, тощо);

- відео- та аудіо записи лекцій;

- мультимедійні лекційні матеріали;

- термінологічні словники;

- практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;

- віртуальні практичні лабораторії із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;

- пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів;

- електронні бібліотеки чи посилання на них;

- бібліографії;

- інші ресурси навчального призначення.